

РУСЛАНИ

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят с 5½ год пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслани» під ч. І. п. Дюбровського (Хорунжии). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Передплата на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Пощиновоє число по 16 сот.

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Нові перепони.

(X) Після програми, яку уложено по усуненню чешко-радикальної обструкції для дальшої роботи в державній раді, мало почати ся перше читане нового військового закону, щоби єго переказати відтак комісії, а опісля друге читане бруксельської конвенції. Тимчасом президент гр. Феттер думає а Фресль кулі носить, а до того не тільки сам Фресль, бо також і з інших боків виступають нові перепони проти правильної і успішної роботи в державній раді. Однак перепони з боку чешких радикалів не були би так страшні і так тривкі, а так само перепони, які загадують військовому закону висунути всенімці, заповідаючи найострійшу боротьбу проти закону, наколи не вдоволять їх домаганям а сї домаганя є: дволітна чинна служба, відпустки в часі жнив, знесенє льосованя, подорожне для резервістів покликуваних до вправ, знесенє вправ в останних двох роках служби і зміна військового карного закона.

Більша небезпечність, труднійша перепона може виринути з молодоческого табору, в яким тепер починає ся розлад. Narodni listy виступили з горячим маніфестом проти дальшої участі Чехів в переговорах з Німцями, хоч чешкий виконний комітет (очевидно під впливом д-ра Пацака і д-ра Крамаржа) ухвалив був дня 11. січня вести дальші пересправи. В згаданім маніфесті нема нічого нового, се є те саме становище, яке зазначували нераз молодоческі послы, однак в нинішній хвилі се є прямо вимірене проти молодочехів, котрим не можна відказати сміливости і рішучости в боротьбі о національно-політичні права чешкого народу. Легко дневникови звивати до боротьби на жите і смерть, легко писати всякі маніфести, однак в дійсности і в практиці не так легко все те перевести. Се зрозуміли молодочехи, які побороли старочехів за віденські пунктації, а опісля, вступивши на дорогу практичної діяльности, переконали ся, що проголошувани ними принципіальні засади не дадуть ся в здійснені перевести і треба в дечім уступити, пізнали, що й старочехи бажали народови добра. Та свідомість молодочехів приневольила їх вступити по тяжких пробах і невдачах на нинішню дорогу, позаяк побачили, що перебоєм не досягнуть своїх домагань.

Справедливо замічає отже староческа Politik, що маніфест Narodni-x List-ів звернений головню проти одобреного молодоческою комісією начерку языкового закона посла д-ра Пантучка. Маніфест Narodni-x List-ів, як і останні події політичні і парламентарні (обструкція чешких радикалів) неперечно вельми заострили положене в молодоческім клубі. Наслідком того молодоческий клуб опинив ся перед поважним питанєм, чи має вести політику нервів з політичними поразеннями, чи політику холодного розуму, хоч би проти свого головного дневника. Тепер му-

сять молодочехи рішити ся на одно або на друге. Але можна й сего побоювати ся, що становище Narodni-x List-ів в звязи з подіями останних днів найде відгомін в молодоческім клубі і легко може тим викликати поважне пересилене. Сю справу неперечно обговорили парламентарна комісія і молодоческий клуб і певно там запали ухвали про тактичне поступоване в найближнім часі в посольській палаті. Передовсім розходить ся о становище супроти військового закона.

Доси була надія, що молодочехи з огляду на найвисші круги не будуть спиняти ухвали сего закона, хоч займуть відпорне становище. Тепер покаже ся, чи не дадуть ся витрутити радикальними окликами з політики холодного розуму.

Але також і в Угорщині виривають перепони що-до ухвали військового закона. Гр. Апоні, котрий з своїм національним сторонництвом перейшов з опозиційного становища в правительственный табор і тепер займає важне становище президента посольської палати, нагадав собі давне своє становище з 1889. р., коли то він при подібній нагоді рішучо поборював військовий закон і міністерство Тиси, і домагає ся змін сего закона, які прямують до націоналізованя армії в дусі незалежного угорського сторонництва.

Се мало викликати непорозуміне між ним а міністром-президентом Сельом, а хоч гр. Апоні сему заперечив, то се в річ певна, що таке непорозуміне є. Се додасть лише духа незалежному сторонництву поборювати закон і домагати ся окремішности угорської армії. Тепер приходить в угорскім соймі як-раз черга на друге читане сего закона; побачимо, як Сель собі порадить.

3 країни нужди і здирства.

З Космача повіт Косів.

(Ковець).

Наш вїйт Ленчук продав би за п'ятку не знати що, свою честь уже давно проміняв на срібло, тепер дбає на чуже добро і де лиш може, там гачить, що дасть ся. Брудних та незаконних вчинків нашого вїйта не списав би і на воловій шкірі, а ми покладаємо Вам перед очми лише деякі єго справки, щоби сьте бачили, як він взяв під ноги правду, скоро вчув, що лани стоять за ним:

1) Іван Никоряк, син Михайла дав вїйтови за викуп контракту 10 зл. (свїдок Федір Никоряк, син Івана). 2) Юра Сїреджук, син Петра прозьваного Чубка, дав вїйтови за поладжене справи за бірку 10 зл., (свїдок Василь Вінто-няк). 3) Петро Кірашук дав нашому вїйтови за сторонниче таксоване маси по татови 4 зл. 4) Юра Кушнірчук, син Куриза, дав вїйтови за таксоване маси по татови (розумісь корясне для Юри Кушнірчука) 5 зл. 5) Василь Кушнірчук, син Грици, дав вїйтови за виставлене свїдоцтва убожества 5 зл., (свїдок Юра Бербеничук з Мелу). 6) Василь Стасюк, вартовий при церкві, дав вїйтови за то, щоби єму виплатив заслуженнну, 5 зл., (свїдок Панасій Лахманюк).

7) Олена Рибчук, жінка Івана, дала вїйтови за прихильне для неї поладжене справи о обиду чести Олени Уторончук 1 вївцю вартости 7 зл.

8) Іван Вардабюк, Михайла, дав вїйтови за виставлене свїдоцтва моральности 12 зл., (свїдок Василь Кобюк); в селі всі знають, що той Іван Вардабюк украв коня і сидів за то 4 місяці в арешті. 9) Філімон Книшук дав вїйтови за курателю 12 зл. (свїдок Никола Бобяк). 10) Дмитро Нагірняк дав вїйтови за курателю Філімона Книшука 13 зл. 11) Анна Кішук дала вїйтови 5 зл. за то, щоби не представив єї в суді, як марнотратницю, (свїдком Гриць Кушнірчук).

12) Іван Сїреджук, за увільнене хлопця від школи, дав вїйтови 6 зл. 13) Олекса Горганюк дав вїйтови 2 зл. за свїдоцтво моральности для сина. 14) Демян Чорняк дав вїйтови за реклямацію сина 6 зл. 15) Михалина Вардабюк дала вїйтови 10 зл. за реклямацію сина Івана, (свїдок Демян Чорняк).

16) В році 1898 і 1899 узяв вїйт від Юри Барійчука, сина Федора, 10 зл. за (зроблене) представлене перед судом Ілька Рабкалюка марнотратником. 17) Ілько Рабкалюк дав вїйтови 20 зл. за то, щоби єго увільнив з курателі. 18) Яків Палійчук зложив у вїйта 5 зл. на податок перед п'ятьма літами і наш вїйт затав гроші у себе. 19) В році 1891 або 1892 узяв наш вїйт 100 зл. сиротинських, а то від Івана Скілського за позволенем бувшого опікуна Тавасія Веруляка. Річ мала ся так: Дмитро Петрованчук продав ґрунт Іванови Скілському і лишив у тогож Івана Скілського 100 зл. для свого сина Петра Петрованчука. Тих 100 зл. загарбав вїйт. Тенерішній опікун Никола Бобяк, Якова, вніс скаргу до суду, но все за справою вїйта було затамоване. 20) Наш вїйт Дмитро Левдюк, установлений куратором Олени Рибчук, вдові по Дмитрі, і трох єї малолітних доньок, продав жидова з Яблонова їх реальність за 1334 зл. (се була ледве половина сєї вартости) на сплату довгів в «Банку рустикальнім».

З того лишило ся у нотаря на сплату довгів 1000 зл. Прочих 334 зл. загарбав вїйт і помимо просьб незаосмотреної вдови не хоче єї нічого виплатити і доси не предложив рахунків. Коло продажи того ґрунту званого Ледеско взяв вїйт від жида, що той ґрунт набув, 60 зл. баришівного а від Олени Рибчук видер ще 10 зл. 21) Вїйт, у-

становлений куратором Гафії Шкудук, так маневрував єї маєтком, що на довг 425 зл., продано Іцкови Бердрезнерови через ліцитацію єї ґрунт вартости що найменше 3000 зл. за 1425 зл. За то взяв наш вїйт баришівного від жида 150 зл. як жид сам признав, а знов Петро Петрїджук, опікун малолітних двоїх дїтей, великий приятель і побратим вїйта, дістав від жида 50 зл. за своє чесне опікуньство. 22) Шарварки дають нашому вїйтови велику нагоду до «неправидловосці». Всіх робітників, що повинні відробляти шарварок, є в Космачі коло 4000. Однак лиш часть їх відроблює шарварок, інші платять в громадскім уряді від одної позиції по 1 зл. 20 кр.

Тепер подам виказ, як вїйт тими грїшми господарує:

Шарварок відробило в р. 1893 1564 робітників
" " " 1894 1229 "
" " " 1895 1564 "

За решту стягнув вїйт гроші, але в видлі повітовім, як там стоїть записано, зложив:

за рік 1893 . . . 6 злр!?
" " 1894 . . . до 8 злр!?
" " 1895 . . . 0 !!!

В 1896 р. лишило ся невідроблених позицій 180
в 1897 „ „ „ „ 310
в 1898 „ „ „ „ 350
в 1899 р. відроблено всего 488 днів.

Наш славний вїт від 1895. до 1899. р не зложив нічого в видїлі повітовім, але за невідроблені дні стягає гроші рік-річно по 1 злр. 20 кр. від одної позиції. Перед контролею забезпечив ся вїт так, що понищив чи позалив «вказ престачії дорогової» і «квітар шнуровий». Сьвідками в тій справі є: Юра Среджук і Альбіна Ліхновска. 23) Космацький громадський ліс завдяки нашому вїтові понищений, несе користь вїтовим заушникам, а не громадї. 24) Пасовиска що ліпші попризвоювали собі вїтові приятелі і загарбали собі яких 400 моргів громадского пасовиска. Рада громадска, мимо опору хруїв, ухвалила відобрати тих загарбаних 400 моргів, або взяти за них від узурпаторів гроші. Але 4 роки від того часу минуло, а о виконане ухвали зверхність громадска не старає ся. Люди боять ся проти него виступити, не хочуть ему наражати ся і нераз затаюють свої кривди перед сьвітом. Наші власти всякі скарги збувають мовчки, бо вїт при всяких махерствах дуже їм на руку.

Ми зібрали сих кільканайцять вчинків вїт-та не в надїї, щоби дорога публичного опублікована наших кривд освободила нас від тої лямки, того злого духа, що противний всякому поступови, але коли власти глухі на наші скарги, то може хто з наших послів використав тут подані факти задля оборони Гуцулів перед кривдниками. Космач терпить довго, бо від 1891. року, витягає руки по справедливість, але ніхто не згляне ся над Гуцулами. Половина наведених фактів, ба навіть декотрі самі про себе повинні стати, щоби зробити раз кінець сій рабунковій господарцї. А тут наші скарги збувають мовчанем, а наряд ходить як затровний та поради на своє лихо тяженьке ніяк не найде. Але все нам лекше стане, як сьвіт знати ме за гуцульські гаразди.

З державної ради.

На вчерашнім засіданю міністер скаргу предложив закон про індивідуальне управильненє

розділу цукрового контингенту.

З загального контингенту консумційного

З життя і гадок.

Дошки, що представляють сьвіт, зачинають і в політиці відгравати таку важну ролю, що не жаль їх взяти до політичного фейлетону. Бо і якжеж не застановити ся над тим, коли Slowo polskie що тижня викочує нову гармату, щоби з неї шовіністичними бомбами валити в сю «твердзу гайдамацтва». Вглядає так, якби швехпольський орган взяв на амбіцію, відповісти на хліборобський страйк руских селян — театральним бойкотом польської інтелігенції! Се не сьвідчило би про політичну зрілість швехпольських політиків, бо поминувши вже те, що они наражають себе на неудачу, яка їх може лише осьмішити в очах самосьвідомої польської публики на провінції, яка знає добре, цїнить і любить руский театр, — навіть на случай переведеня такого бойкоту успіх сєї акції буде... ніякий.

Передовсім руского театру Slowo polskie знищити не зможе, бо сего не допустить витривала праця і визначні таланти руских артистів, які серед своєї власної публики найдуть завжди признанє і поперть, а надто хотяй би який сильний бойкот — они таки переломлять з часом. Кажемо се з досьвіду, бо бойкот на руский театр не першова, а в нинїшних шовіністичних часах майже в кождім місті стрічає ся театр з бойкотом, заповіданою страшною борбу і вкінці — розоружує его.

цукру т. з. рафінади, виносячого 2,770.340 метричних сотнарів признано в правительственным предложено: фабриці в Лужанах на Буковині 10.000 метр. сотн., в Товмачи 10.000 метр. сотн., а в Жучці під Чернівцями 100.000 метр. сотн. Сим трем фабрикам на сходї краю, які дотепер не брали участи в заосмотрюваню краевого торгу, признано право оподаткованя з огляду на їх тяжкі відносини експортів задля географічного положеня. Для контингенту сирого цукру означено удїл для Лужан і Товмача на 39.000 метр. сотн., а для Жучки на 102.000 метр. сотн.

Між внесеньми та інтерпелляциями находить ся внесене пос. Фукса і тов.

в справі зміни регуляміну.

Внескодавці домагають ся вибору окремої комісії з 36 членів, яка до 2 місяців предложила би ново опрацьований регулямін.

Відтак наступив довгий ряд формальних запитів, підчас яких приходить до перепалок між Чехами і Німцями. Опісля палата приступила з дневного порядку до наглого внесеня пос. Дика в справі пільг при зворотї задатків з причини елементарних нещастя, і тут проявила ся

чесна обструкція

в довгїм «підпираню» внескодавця ческою промовою та відтак в ріжних «формальних спростованях», що мали на цїли проволічи дискусію. Остаточно в голосованю відкинено наглість внесеня пос. Дика і на тім перервано наради, а відтак по запатах пос. Франка, Штайна і Черного замкнено засіданє. Слїдуюче в п'ятницю рано о 11. год.

Молодочех пос. Бельски зложив посольський мандат.

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат. Григорія Нисейск.; рим.-кат. Обруч. П. Д. Марії. — В суботу: руско-кат. Теодозія пренод.; рим.-кат. Тимотея.

— ВПреоєв. Митрополит Шептицкий з кождим днем приходить до більшого здоровля. Проф. др. Найсер поручив недужому, по повнім поворотї до сил виїхати на довгий час на полудне. При недужім Владци перебувають его два брата: капітан генер. штабу Станислав і пос. Казимир Шептицькі. Батько о. Митрополита остає в Прилбичах при своїй тяжко хорій женї.

— Папський ювілей. Вечерок в честь Пани

Льва XIII. відбуде ся в Деревлянах дня 25. с. м. заходом читальні «Просьвіти». По вечерку будуть загальні збори членів читальні.

— Хліборобські страйки перед судом. Дня 12. і 13. с. м. відбула ся перед трибуналом в Тернополі карна розправа проти Дмитра Рогатинського і 79 товар. за злочин насильства поповнений в часї страйку. По розправі засуджено 11 за злочин насильства на кару від 1—2 місяців, 42 за провину збіговища на кару по 8 днів арешту а прочих увільнено.

Дня 11. с. м. відбула ся в Тернополі розправа проти Йосифа Карпінського і 36 тов. за злочин насильства. По розправі засуджено 13 за § 3. коал. зак. на кару від 10 днів до 3 неділь арешту, а прочих увільнено.

— Іматрикуляція студентів на львівськїм університетї відбуде ся в понедїлок дня 26. с. м. о 12. год. в полудне.

— В справі іматрикуляції. На внесений меморіял в справі відчитаня роти присяги в рускій мові університетский сенат відповів неприхильно. Відповідь доручено одному з підписаних на меморіялі, акад. Романови Заячківському. У відповідї сенат поклякує ся на ріжні урядовї розпорядженя, аби ними доказати, що внутрішню урядовою мовою львівського університету є польска мова, отже рота присяги може бути лише польска. Вкінці сенат замїтив у відповідї, що письмо внесене рускою молодіжкою академічною повинно називати ся «рекурсом» а не «меморіялом».

Як зауваємо, Русини-академики приступлять для 26. с. м. до іматрикуляції, але проти ореченя сенату внесуть рекурс до вищої інстанції.

— 3 тов-а «Просьвіта» у Львові. Головний Видїл тов-а відбув в груднї м. р. 5 засідань, на котрих порішено отєї справи: 1. Рішено видати за місяць грудень історичне оповіданє «Богданів синок» д-ра В. Щурата, а за март 1903 «Перша поміч в наглих припадках д-ра Лямберга (переклад з німецького). 2. Принято до відомости справозданє д-ра Костя Левицкого, делегата Головного Видїлу з загальних зборів філії «Просьвіти» в Золочевї та справозданє Видїлу філіяльного і д-ра Стахури, делегата Головного Видїлу з загальних зборів філії «Просьвіти» в Самборї. 3. Рішено помочи до заснованя бібліотеки філії «Просьвіти» в Терноволи. 4. Принято до відомости справозданє з загальних зборів читалень «Просьвіти»: в Клебанівцї пов. Збараж, в Харитонах пов. Ярослав, в Потоцї золотім пов. Бучач, в Голубутові пов. Стрий, в Гербутові пов. Рогатин, в Медуєї пов. Станиславів і в Галях смоленських пов. Броди. 5. Принято до відомости, що статут на отворенє читалень «Просьвіти» внесли до намісництва: 1. Сусулів пов. Рудки, 2. Налуже пов. Тереховля, 3. Доброгосів пов. Дрогобич, 4. Цапівцї пов. Залїщики, 5. Тишовниця пов. Стрий, 6. Борислав пов. Дрогобич, 7. Жабє-Слупейка пов. Косів, 8. Заболотів пов.

Чи не сьмішно і глуно виглядало би се, коли би яке руске товариство, (як се зробив польський «Сокил» в Станиславові) взяло на нараду видїлу таку важну справу: чи члени товариства можуть ходити до польского театру, чи ні?... Тільки крайній шовінізм може добачувати в тім якогось патріотичного подвигу, або повна несьвідомість значіня театру. Театр є передовсім місцем розривки і забави, яка хотяй би найшляхотїйша і вступаюча в области правдивої штуки, завсїгда останє остеронь від бурливых хвиль реального житя.

Істория театру виказує, що театр ніколи не ішов на чолї умислого, авї ідейного руху, а був завсїгда консервативним і йовіальним, коли не розпустним або банальним. Але в найновїйшїм часї виробили ся два напрями, які хотять пхнути театр на «новї шляхи». Один крайне модерністичний хотїв би в театрі переводити новї секції на душі і тілі задля як найсильніших, зміслових вражїнь, а другий, шовіністичний напрям хотїв би з театру зробити арсенал патріотичної пропаганди. В приміненю до наших відносин, бачимо впливи першого напряму в польскім театрі у Львові, а другого в Кракові. Там драматизує ся на силу патріотичні візї Словацкого, Міцкевича, або перерабляє ся повісти Сенкевича, а тут розтаборив ся Метерлінк, Шибишевский і др.

Однак житє переходить до дневного порядку над такими неприродними скрайностями. Широкий загал, мимо стогоубої прасової реклами сторонить від обох театрів, які висказують

поважні касові дефіцити і оба стоять під знаком переселеня. При нагодї сьвяткованя 40-літнього ювілея послїдного польского повстаня хотїли у Львові також і театр втягнути в круг манїфестаций. Уложено добірну програму і знижено значно цїна на се торжественне представленє, але — як доносять польські дневники — оно отстало торжественним лише на афішу, бо до театру... не прийшов ніхто.

Нїхто не приходить ся вчити до театру — навіть патріотизму та ще за свої добрі гроші, які платить за місце. Але тим більше вражає на сценї якийсь легкий, ненадійний натяк, якийсь знак, чи символ, якась висказана симпатія для житєвого питаня, що порушує цїлу сусьільність. Підчас наполеонських воєн викликала одна німецька авторка величезне одушевненє, яке майже зревольтувало цїлу столицю, там, що в одній обкривній цензурою штуцї приняла собі народну кокарду. Через сю кокарду день в день повторяли штуку і день в день новї фаланги публики ентузіазмували ся, добачуючи в нїй німий а рішучий протест проти француского гнету. Але виразна тенденція на сценї, не лише голошена словом мов ex cathedra, але і накидувана театрови ріжними комітетами, через укладанє встав і співудїл в них, не викликає наміреного вражїня, а шкодить театрови.

Наш театр має для нас значїне о стілько що є одиноким огнищем живого українского слова, нашої пісні і музики. Придержуючи ся народного репертуару, наш театр ідеалїзує тяжким лихолїтем прибитого і кривдженого мужика,

Публична Галя Авкційна

27(2-?)

образи, дивани, дорогоцінності, повози, домові знаряди, фортеп'яни, машини і т. д.

Львів, пасаж Міколяша. Заведенє буде отворене в найблизших днях. Істнує вже бюро удїляє всяких інформацій і приймає порученя продажі і купна предметів. В просторих саях буде отворена постійна вистава надісланих на продажу річий. Публичні ліцитації на меблі,

Снятин, 9. Волчищовичі пов. Мостиска, 10. Котузів пов. Підгайці, 11. Богданівка пов. Скалат, 12. Жалалів пов. Цішанів і 13. Острів пов. Бірка. 6. Принято до відомості, що дарові книжки вислано читальням «Просвіти»: в Потоці золотім пов. Бучач, в Голобутіві пов. Стрий, в Бібцанах пов. Золочів, в Щуровачах пов. Броди, в Розжалові пов. Сокаль, в Саранчуках пов. Бережани і в Цапівцях пов. Заліщики. 7. Призвано на коляду для убогих учеників школи ім. М. Шашкевича, школи вправ при семінарії женьській і видільної школи ім. Шевченки по 10 К і по 10 молитвеників. 8. Рішено розписати конкурс на стипендію ім. Франца Фронца, ім. Шевченка і ім. Теодора Качали. 9. Принято до відомості, що Наукове Товариство ім. Шевченка передало від Вл. Михайла Комарова з Одеси 65 К на фондацию ім. Леоніда. 10. Рішено запровадити в канцелярії товариства оборот чеків. Принято 231 нових членів. Загалом прийнято в 1902. році 1003 членів.

— **Колісь а тепер.** При нагоді вчорашнього святкування 40-літньої пам'ятки останнього польського повстання в р. 1863. дали ся почути дуже характеристичні вискази двох бесідників, про давніші, а теперішні ідеї польської народної політики. На зібранні у Фільгармонії відозвав ся д-р. Маєрський до 6. повстанців отсими словами: На ваших прапорах виписано засаду «Воля і рівність», а сю засаду, ви батьки великих діл, рр. 1863 і 1864 приміювали не лише до себе, але також супроти братів Русинів і Литовців. Ви не жадали злуки в один організм Литви і Руси — але по мисли засади «Воля і рівність», ширли засаду свобідного розвитку братних народів. Тож ваш рух ціла Европа прийняла, як великий цивілізаційний рух, бо опертий на основі «воля і рівність». А в театрі вшехпольский д-р. Рутковский сказав натомість про теперішню польську політику: «Ся політика, яку наш нарід мусить вести, мусить вибирати часом средства, які не будуть завжди ясні і білі (!); але нехай будуть ясні і білі наші думки та інтенції, не ризикуймо з наших ідеалів (виборевя Польщі), а прийде ліпша будучина, в яку вірила генерация з 1863. року і для якої з посвятою працювала». — Таке публичне признане засади, що ціль освещує їх «не ясні і не білі» средства, є вірним схарактеризованем політичного credo нинішньої польської демократії.

— **Вісти з Буковини.** Іматрикуляция студентів на черновецькій університеті відбуде ся в суботу дня 24. с. м. о 11. год. рано.

Загальні збори Историчного тов-а в Чернівцях будуть в суботу дня 24. с. м. о 8. год. вечером в Bell-vue (I пов.). На дивенім порядку: справоздане виділу, вибір нового виділу, відчит д-ра М. Кордуби і внесення.

«Руска Школа» в Вашківцях н. Черем. устроює дня 1. лютого вечерниці в XLII. роковини смерті Т. Шевченка. Початок о 7. год. вечером. Вступне слово буде мати д-р. Осип Маковей.

Загальні збори «Рускої Школи» в Вашківцях н. Ч. будуть дня 1. лютого о 8½ год. рано.

— **Вінчане** п. Олекс. Струминського, учителя в Сухоставі з п-ною Ольгою Василівною від-

розбуджує співчуте і симпатію до него у своїх і чужих та чарує всіх красою нашої мови та пісні. Бути може, що се не на руку Slow-y polsk-ому, яке бажало-б представити руского селянина «пудзікім», а руску мову заглушити зовсім своїми вшехпольскими деклямаціями. Чи тому ударяє на сю одинокую інституцію?

Також і нашим театроманам придало би ся пізнати вже раз, чого можуть надіяти ся по театрі та чого жадати від него. Руска Бесіда, котра по перенятю театру в свій заряд, хотіла з него зробити щось більше, чим «звичайне підприємство», зробила з тим велике фiasco. Деякі патріоти на провінції уважають також час приїзду театру відповідним «до розбудження» околиці Нагодою до того має бути звичайно «спільний комерс», даний в честь дружини. Вправді комерс з театром не має жадного діла, але як-раз все уважають его за подвиг, хотая его наслідки зовсім непатріотичні, бо деморалізують і розвивають членів вандрівної дружини.

Тому так прихильникам, як і противникам руского театру наведемо вдатні уваги одно з варшавських часописий про театроманію:

«Театроманія, мішаючи мальованій сьвіт з дійсним, бачуть єдино декорації, а не спостерігають сего, що криє ся поза ними. Добачують в підприємстві, обчисленім на матеріальні зиски, інституцію публичної ужиточности, більше навіть — престол штуки, на яким палять свої жертви. В їх очах комедиянт, виступаючий в роли героя, є героєм і тому ставлять его на педесталі, окружають его почетом, якої зви-

буде єс дня 27. с. м. в Крогульци (почта Васильківці) в домі о. Кисілевського.

— **Бакциль скаженни.** Недавно ми донесли, що проф. Сормані в Римі відкрив бакциля скаженни. Італійські часописи назвали се відкрите епохальним. І дійсно, если відкритий бакциль є бакцилем скаженни, то проф. Сормані вельми прислужить ся науці і цілій людскости. Сей бакциль тому так довго крив ся перед оком славних бактеріологів, бо належить до т. зв. «поліморфічних» с. є таких, що зміняють вигляд, і є так дрібний, що можна его замітити при 1500-разовім побільшеню. До роблення над ним дослідів треба его побільшити 2.000 до 5.000 разів. Бакциль скаженни — як каже проф. Сормані — гніздить ся в нервовій субстанції і в слині. Дуже рідко стрічає ся его в крові. Після того, де гніздить ся, приймає инший вигляд і виступає як палочки, пластинки і скручені волоски. Практичне значінє відкриття бакциля скаженни лежить в тім, що буде легше перевірити вплив лічення методом пастерівською, бо доси були такі случаи, що мимо сейчасового лічення скаженни пастерівським способом, не повело ся недужого спасти від смерті.

— **Застр'яв невинних.** В місцевости Кішорос на Угорщині Румун Барбу напав на дім свого ворога Карабаша, аби его застрілити. У Карабаша було тоді кількох чужих людей і коли Барбу вистрілює 5 разів з револьвера, побачив, що не убив Карабаша, але три инші особи.

— **Кара за поєдинок.** Суд присяжних в Карльсруге засудив студента Руссе, котрий застрілює в поєдинку свого товариша Райса, на 3½ року в'язниці в кріпости.

— **Новий спис часописий,** зложеной почтовими бюроами дневників, виказує 4788 часописий німецьких, 914 чеських, 578 французьких, 469 англійських, 330 італійських, 304 польських, 160 російських, 58 словінських, 53 хорватських і 43 руських.

— **Муринська проповідь.** Якийсь муринський духовник з Любізани в Америці мав таку проповідь перед численними вірними: Брати мої! Бачили ви білого чоловіка? Злий він і проклятий! Дивуєте ся, пощо его Господь сотворив?... Отжеж воно так стало ся. Давно, дуже давно тому, жила собі муринська пара в прекраснім огороді, де було повно мейлонів, банан, курят, картофель і вина. Був се рай, а пара щасливих подругів — Адам і Ева. Мали вони двох синів: Авеля та Каїна. І стало ся так, що Каїн убив Авеля і сховав ся в огороді під бур'янами та кропивою. В тім надослів Господь і рече: «Щож ти, злочинець, зділав? Гадаєш, що я тебе не виджу? Вилази сейчас із кропиви!» Вийшов Каїн і сказав: «Ого єсьм, Боже, що прикажеш?» — «Де твій брат Абель?» запитав Господь. На те Каїн поблід зі страху почав трясти ся, ставав чимраз білішим аж цілком побілїв. Так повстав злий, проклятий, білий чоловік, найбільший ворог всього правдивого, чорного племені.

— **Мундур для піяків.** В Сежоні, колонії французької Кохиніни, так змогло ся між французькими войками піяньство, що генерал Коронат приказав кождому войкови, тричі покараному за піяньство, носити окремиї мундур, аби можна пізнати, що се піяк.

чайно відказують дійсно визначним і заслуженим людям. Коли театр є святинєю штуки, то з природи річи актори є єї святиниками, на яких спадає менше чи більше знатна часть культу театроманів. А сей культ з сеї причини не є такий невинний і нешкідливий, якби могло здавати ся на перший погляд, що відтягає, бодай у нас (в Варшаві) аж надто багато одиниць від правдиво пожиточної суспільної праці, що поглищаючи майже виключно їх увагу, спихає на підрядний плян далеко важливіші, чим театр, питава. Не думаємо, проста річ, бурити театр. Є се інституція, яка зросла ся тісно з уподобаннями, вимогами, а подекуди і потребами нинішньої цивілізованої людскости. Тільки не шукаємо в нім сего, чого в нім нема: «святині» ані школи. Уважаємо его місцем розривки, ліпшої часами, часами гіршої від иншої, але тільки розривки, не заслужуючого на авреолу, якою его ще нині увінчує часть нашої суспільности».

В приміненю до нашого театру треба тямити, що він є пожаданим розважанем провінціональної шуки, пригідним місцем для піддержування товариських зносин між польскою а рускою інтелігенцією, а вкінці скуєньским жерелом тяжко запроцьованого зарібку того гуртка людей, що становлять его дружину. Всі ті три обставини повинні би розбріти навіть самого проф. Гломбінського, як найзавзятішого гака-тиста...

— **Обід для вдів і сиріт.** Англійська королева видала в часі Різдваєних свят обід для вдів і сиріт по волках, що погибли у війні в Трансвалю. Для угощєня запрошєних закуплено 250 фунтів волонини, 150 індиків, був також і традиційний pudding о промірі 6 стіп. Міські рєставрації достарчили 250 дівчат до обслуги. Вправді до тої фуакції зголосив ся кружок дам добровільно, однак організатор гостини подякував їм за добру волю, бо побоював ся, що для браку вправи не виважуть ся зі своєї задачі. Звичай уряджування обіду для убогих королями Англії походить і задержав ся з давних часів, а хоч тепер кождий знає, що дати один обід бідним на цілий рік пічого не поможе і є тільки блахманєнем очий, то однак уряджуване обіду для бідних в Англії практикує ся постійно, удержуючи патріархальні погляди серед загалу.

— **Жіночий рух в Болгарії.** З Софії доносять: Центральний віділ болгарского союзу женщин, в котрім є заступлені через делегатів всі істнуєчі в Болгарії жіночі товариства, звернув ся з жаданєм до собраня, шоби припущєно женщини до служби почтової, телеграфічної і телефонічної. Рівночасно домагають ся також заснованя висшої жіночої промислової школи, на яку то ціль жіночий союз зобовязує ся дати до розпорядимости правительства з маєткю поодиноких жіночих товариств суму 80.000 франків.

— **Житєвий досьвід.** Славний російський письменник Максим Горький наняв ся в Москві за візника, аби з близька пригланути ся житю своїх товаришів-візників. Его incognito не довго укривало ся, бо по кількох днях хтось звернув бачнійшу увагу на інтелігентного візника і по питці дійшов до клубка та відкрив, що візником є Максим Горький. В виду сего Горький мабуть довго не остане на своїй посаді, а буде мусів взяти ся до иншої роботи або змінити місце свого побуту.

— **Три хлопці.** Селянка Вікторія Кліш з Цетунці породила оноді трєс дітей, хлопців. Мати і діти зовсім здорові.

Посмертні оповістки.

— **Антін Надрага,** офіціал ц. к. поліції у Львові, помер дня 20. с. м. в 52. році життя. В. е. п.!

— **Софія з Гошовських Левицка,** жена пароха в Темерівцях, упокоїла ся дня 15. с. м. в 31. р. життя. В. і. п.!

— **Софія з Блоньських Гумовска,** жена пароха в Тинові, упокоїла ся дня 8. с. м. в 31. році життя. В. і. п.!

Наука, штука, література.

— **Руский народний театр** переїде з початком лютого з Надвірної до Станиславова, де дасть перше представлєня дня 3. лютого. В половині лютого має прибути наш театр до Львова.

— **Панна Саломєя Крушельницка,** як доносять італійські часописи, виступає з великим powodженєм в неаполітанським театрі Сан Карльо. Артистка співала оноді партію «Аїди», а розентузіямована публіка голосом і грою нашої землячки нагородила єї бурєю оплесків.

— IX. випуск Музичного видавництва «Станиславського Бюна» містить: сопранове сольо в супроводі фортепяну «Не співайте мені сеї пісні», слова Лєсі Українки, а музика Дєніса Січинського. Ціна 60 сот.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** Нині є четвер великий концерт фільгармонічний при співучасті Стеллі Дієз, віоліністки, і Віктора Громбчевського, артиста варшавської опери.

В суботу дня 24. січня — як в четвер. Початок суботнішого концерту виймкового о год. 6½ вечером. Ціни вступу знижені майже о половину. — По концерті о 10 год. вечером починає ся велика редуа.

В неділю 25. січня популярний концерт.

— **Приятель** народний калєндар на 1903. рік появил ся в Чернівцях під редакцією Миколи Грабрука. — Стр. 158 + оповістки, 16°. Ціна 50 сот.

Телеграми.

Відєнь, 22. січня. Робітники в фабриках скіряних виробів застрайкували.

Царгород, 22. січня. На вірменського патріарха Ормаміяна виконав замах якийсь Вірменин, член революційного комітету в Лондоні. Патріарх є тяжко ранений револьверовою кулею.

Париж, 22. січня. Агенція Гаваса доносить, що три вєспні німецькі кораблі почали бомбардувати венецьєльський порт Сан Карльос.

Софія, 22. січня. З Македонії переносить ся богато ворохобників до Болгарії, аби тут найти

захист і заспокоїти голод. В монастири Рільо перебуває аж 40 осіб з Македонії, без найменших средств до життя.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

(Рільничий банк у Львові).

Дня 22. січня. — За 50 клг.

Пшениця готова 7-90—8-00. Пшениця на речинець 7-60—7-80. Жито готове 6-50—6-60. Жито на речинець 6-40—6-50. Овес на обрік 6-25—6-50. Овес на речинець 6-10—6-30. Ячмінь на пашу 5-50—5-75. Ячмінь броварн. 5-80—6-25. Ріпак новий 9-25—9-50. Льнянка 8-25 — 8-50. Горох на пашу 6-75—7-25. Горох до вареня 7-50—10-50. Вика 6-50—6-75. Бобик 5-80—6-20. Гречка 0 00—0-00. Кукурудза нова 6-20—6-40. Кукурудза стара 0-00 — 0-00. Хміль за 56 клг. 0-00 — 0-00. Конюшина червона нова 75-00—85-00. Конюшина біла 80-00 — 125-00. Конюшина шведка 70-00—95-00. Тимотка 30-00 — 36 00.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна
Найславніша програма!
від 16. до 31. січня 1903.

При співучасті військової музики 30. п. п.
1) Увертура. Реклямограф. 2) Trio Larinis, на висячих ливах. 3) Дружина Manello-Marnitz, еквілібристи. 4) Les Battignoles, комічно-музикальні експентрики. 5) The Ebrados, комічні гімнастики на подвійнім року і пародия запасів. 6) Американський біоскоп. 7) Орхестра. 8) Дружина Leonidas з Америки, яка складає ся з 100 осіб і 75 продукуючих ся звірят.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Найновіший твір
Л. Лопатинського
„ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпанним йовіальним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галерию тивів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішвість ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

+ Ціна 2 кор. +

Набути можна у накладчівка С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти»).

є одиноким руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	равом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премій	205 227 " — "	
Резерва спеціальна	6 000 " — "	
Фонд емеритальний	47.753 " 76 "	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіжжя і нашу против шкід огневих. Всі три Ви. Ординаріяти припоручили «Дністер» Веч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко зворотн. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвим і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожиття, посмертні капітали, посеги, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні ціли.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, оеобливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

Дністер

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Всілякі
КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий шлея часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о години				відходить о години			
	6-10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6-25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6-20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6-30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6-50	з	Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6-43	до	" " дв. Підзамче	
	7-45	з	Янова	6-35	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7-40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8-30	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина	
	8-00	з	" " на дв. головний	2-55	до	Лавочного, Хирова, Калуша	
	8-10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9-00	до	Янова	
	8-15	з	Сокала, Рави рускої	9-15	до	Белзця, Сокала, Любачова	
1-35	8-50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина	9-50	до	Чернівців, Потутор	
	10-25	з	Ряшова, Любачова	10-30	до	Черноволя, Потутор, дв. Піда.	
	11-55	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10-40	до	" " дв. гол.	
	1-10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10-57	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в не-	
	1-23	з	Янова	1-25	до	ділю і свята	
2-20		з	Підволочиск, Копичинців на дв. Піда.	2-15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня	
2-35		з	" " на дв. голов.		до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	3-14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3-05	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
	4-40	з	Самбора, Стрия, Скольного (1/5—30/9)	3-15	до	Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.	
	5-11	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	3-26	до	Ряшева, Хирова, Любачова	
	5-35	з	" " на дв. голов.	3-30	до	" " "	
1-45	5-40	з	Чернівців, Іцкан				
	5-50	з	Кракова				
				Ніч			
				12-45	6-10	до	Станиславова, Жидачева
					6-20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
					6-30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дні
						а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
					6-35	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
					7-10	до	Сокала і Рави рускої
					8-16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
					8-25	до	Перемшля
					9-00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець,
					9-20	до	" " дв. Підзамче
					10-05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
					10-30	до	Іцкан, Чорткова
					11-00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги
					11-10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
					11-32	до	" " дв. Підзамче
					4-15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора
					5-50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано

Час середно-європейский рижнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклада їзди.

Складайте свої ощадности в Дністрі!

Дністер Товариство взаїмного кредиту, стоваришене зареєстроване в обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дім «Просьвіти»

Дністер приймає вкладки щадничі і опроцентує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер уділяє своїм членам позичок на векслі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поруці на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації. Сплату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в «Дністрі», від огню. Уділ членський виносить 50 К, вписове 2 К. Уділи вплачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер уділяє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні рускі ціли — на церкви, бурси, школи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформацій в справах позичок уділяють агенти і Диренция.